

Suomen Viron-instituutti: TOIMINTASUUNNITELMA 2021

INSTITUUTIN TEHTÄVÄ JA VISIO	2
TIIVISTELMÄ TAVOITTEISTA JA TOIMINNASTA VUONNA 2021	2
TOIMINTA VUONNA 2021	3
1. INSTITUUTTI 30	3
1.1. Podcast-sarja	3
1.2. Konferenssi, taidetapahtuma ja muu ohjelma.....	3
2. SUOMALAISTAITEILIJOIDEN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN	4
2.1. (Re)configuring Territories - monialainen hanke Narvan taideresidenssissä Kreenholmin entisellä tekstiilitehdasalueella	4
2.2. TelepART -liikkuvuusohjelma sekä Together Alone -hankeyhteistyö	5
2.3 Verkostotapaamiset	5
3. OHJELMATYÖ VENÄJÄNKIELISELLÄ ALUEELLA	6
3.1. Itä-Virumaan rehtoreiden koulutusohjelman jatkohanke	6
3.2. Kulttuurialan yhteistyö paikallisten kumppaneiden ja toimijoiden kanssa	6
4. SUOMEN KIELEN OPETUKSEN EDISTÄMINEN	7
5. KIRJASTON KEHITTÄMINEN JA SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN TUNNETTUUDEN EDISTÄMINEN	8
5.1. Kirjaston kehittäminen ja lukuharrastuksen edistäminen	8
5.2. Suomalaisen nykykirjallisuuden tunnettavuuden edistäminen.....	9
6. MUU INSTITUUTIN OHJELMA	10
6.1. Tartu2024	10
6.2. Itämeripäivä	10
6.3. Arvamusfestival-mielipidetapahtuma.....	11
6.4. Laaja-alaisia yhteistyökumppanuuksia.....	11
6.5. Kiertonäyttelyt	11
7. VIESTINNÄN, RAHOITUKSEN JA HALLINNON KEHITTÄMINEN.....	11
7.1. Viestinnän kehittäminen	11
7.2. Uusien rahoitusvälineiden kartoitus	12
7.3. Hallinnon tavoitteet	12
7.4. Henkilöstö ja hallitus	13

INSTITUUTIN TEHTÄVÄ JA VISIO

Suomen Viron-instituutin tehtävä on edistää suomalais-virolaista kulttuuriyhteistyötä sekä vahvistaa Suomen ja Viron yhteyksiä taiteen, koulutuksen ja yhteiskunnan eri aloilla. Instituutti toimii laaja-alaisen suomalais-virolaisen yhteistyön mahdollistajana sekä Suomen ja Viron kulttuurienvälisen ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun vahvistajana. Lisäksi instituutti edistää suomen kielen asemaa Virossa.

Instituutin visiona on olla merkittävä muutoksentekijä sekä asiantuntija suomalaisten ja virolaisten yhteistyössä. Instituutin arvoina ovat yhdenvertaisuus, avoimuus ja monikulttuurisuus, ja ne näkyvät kaikessa instituutin jokapäiväisessä työssä.

TIIVISTELMÄ TAVOITTEISTA JA TOIMINNASTA VUONNA 2021

1. Vuonna 2021 instituutti juhlii 30. toimintavuottaan. Samana vuonna tulee kuluneeksi 30 vuotta myös Viron uudelleen itsenäistymisestä. Vuoden aikana luomme katsauksen niin menneeseen kuin tulevaankin podcastin, näyttelyn, konferenssin sekä taidetapahtuman muodossa.
2. Edistämme suomalaistaiteilijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja taiteellista työtä. Toteutamme monialaista (Re)configuring Territories -taidehanketta Narvassa yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Toteutamme yhdessä muiden kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kanssa TelepART-liikkuvuusohjelmaa sekä Together Alone -hanketta.
3. Toteutamme kulttuuri- ja koulutusohjelmaa venäjänkielisellä alueella yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa.
4. Edistämme suomen kielen opetusta Virossa tavoilla, jotka vastaavat tämän hetken haasteisiin ja joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia. Toiminnan lähtökohtana on strateginen kumppanuus Viron opetus- ja tiedeministeriön kanssa.
5. Kehitämme Tartossa sijaitsevaa suomalaista kirjastoa. Edistämme lasten ja nuorten lukuharrastusta uusilla lukemista tukevilla menetelmillä.
6. Osallistumme aktiivisesti olemassa olevien sekä uusien virolaistapahtumien toteutukseen (esim. Arvamusfestival-mielipidetapahtuma, Itämeripäivä ja Tartu2024) tuomalla niihin teemoja ja näkökulmia suomalaisesta kansalaisyhteiskunnasta, kulttuurista ja koulutuksesta sekä verkottamalla avaintoimijoita.
7. Kehitämme viestintää, rahoitusta ja hallintoa ohjelmatoiminnan mukaisesti.

TOIMINTA VUONNA 2021

1. INSTITUUTTI 30

Suomen Viron-instituutti on perustettu vuonna 1991 ja se viettää 30-vuotisjuhlaansa vuonna 2021. Samana vuonna Viron uudelleen itsenäistymisestä tulee kuluneeksi 30 vuotta. Vuoden juhlaohjelma koostuu muun muassa podcast-sarjan toteutuksesta, näyttely-yhteistyöstä, juhla-konferenssista sekä taidetapahtuman järjestämisestä. Juhlavuosi tarjoaa instituutille erinomaisen tilaisuuden vahvistaa näkyvyyttään Suomessa ja Virossa sekä tiivistää yhteistyötä olemassa olevien ja uusien kumppaneiden kanssa. Juhlavuoden ohjelmalle on myönnetty 20.000 euron rahoitus Jenny ja Antti Wihurin rahastosta sekä haettu avustusta Alfred Kordelinin säätiöltä. Mikäli Kordelinin säätiö ei myönnä rahoitusta, toteutetaan ohjelma pienimuotoisempana.

1.1. Podcast-sarja

Instituutti toteuttaa podcast-sarjan, joka pohtii uudelleen itsenäistyneen Viron 30-vuotista matkaa ja maiden välisen yhteistyön merkitystä Virossa. Podcast kerää yhteen historiallista hiljaista tietoa instituutin entisten johtajien ja muiden asiantuntijoiden haastatteluissa, joita täydentävät virolaisilta ja suomalaisilta kerätyt muistot. Teemoina ovat muun muassa Viron yhteiskunnallinen muutos kohti kansalaisyhteiskuntaa, suomen kieli sekä suomalaiset kulttuuri- ja yritysmaailman yhteydet Virossa. Ulkopuolisen rahoituksen toteutuessa tehdään 5 jaksoa suomeksi ja viroksi.

1.2. Konferenssi, taidetapahtuma ja muu ohjelma

Instituutti huomioi juhluvuotensa koko vuoden 2021 toiminnassaan eri puolilla Viroa. Tuotamme verkkonäyttelyn ja sosiaalisen median kampanjan, joka avaa instituutin kuva-arkistoja ja historiaa. Kokonaisuus toimii yhdessä podcast-sarjan kanssa nykyaikaisena historiakatsauksena perinteisen historiikin tai painetun julkaisun sijaan.

Syksyllä toteutamme Tallinnassa korkean tason konferenssin, jossa visioidaan Suomen ja Viron yhteistä tulevaisuutta. Puhujina on asiantuntijoita Suomesta ja Virosta. Teemoina ovat mm. kulttuuri ja talous, suomalais-virolainen koulutusyhteistyö, näkökulmia suomalaiseen kulttuuriin ja suomen kielen opetukseen Virossa sekä maiden välinen yhteistyö näillä aloilla. Kohderyhmänä ovat sidosryhmät, vaikuttajat ja päättäjät. Striimauksen avulla tavoitetaan laajempia yleisöjä.

Konferenssin yhteydessä toteutamme suomalaisen esittävän taiteen tapahtuman. Yhteistyöstä on neuvoteltu sirkuksen, tanssin ja teatterin tiedotuskeskusten kanssa. Tapahtuma edistää suomalaistaiteilijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja näkyvyyttä Virossa sekä luo edellytyksiä taiteilijoiden työn tekemiseen sekä verkostojen laajenemiseen.

Osana juhluvuoden ohjelmaa teemme yhteistyötä myös Helsingin ja Tallinnan kaupunginmuseoiden kanssa. Alkukesästä samanaikaisesti Helsingissä ja Tallinnassa avattava näyttely tarkastelee Viron 30-vuotista itsenäisyyttä sekä pääkaupunkiemme muutosta tavallisten kaupunkilaisten silmin. Helsingissä näyttely toteutetaan museon 4. kerroksen tiloissa ja Tallinnassa Tammsaaren puistossa ulkoilmassa Viru-hotellin läheisyydessä. Näyttelyiden yhteyteen järjestetään myös oheisohjelmaa.

2. SUOMALAISTAITEILIJOIDEN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

2.1. (Re)configuring Territories - monialainen hanke Narvan taideresidenssissä Kreenholmin entisellä tekstiilitehdasalueella

Instituutti toteuttaa yhteistyössä Viron taideakatemian Narvan taideresidenssin ja suomalaisen Troijan hevonen -kollektiivin kanssa monialaisen (Re)configuring Territories -hankkeen taiteilijoille, muotoilijoille ja arkkitehdeille. Hanke on käynnistynyt 2019 ja ohjelmalle on saatu Koneen säätiön rahoitusta vuosille 2020–2022.

Vuonna 2021 ohjelmassa toteutetaan kolme toisiinsa kytkeytyvää tapahtumaa 1) kevätkoulu 2) residenssijakso ja 3) live-roolipeliviikonloppu. Ohjelman kuraattorit, Troijan Hevonen -kollektiivin arkkitehti Kaisa Karvinen ja graafinen suunnittelija Tommi Vasko, työskentelevät vuosittain kaksi kuukautta hankkeen parissa. He fasilitoivat roolipelin ja kevätkoulun. Karvinen ja Vasko tekevät hankkeen ohella omaa aiheeseen liittyvää tutkimustyötä.

Viikon mittaiseen kevätkouluun valitaan 15–20 luovan alan tekijää eri maista, ensisijaisesti Suomesta, Virosta, muualta Baltiasta ja Venäjältä matkustustilanteen salliessa. Osallistujat työskentelevät tiiviisti yhdessä mentorien kanssa työpajoissa sekä tutustuvat Narvaan ja paikallisiin toimijoihin. Tapahtumassa hyödynnetään vuonna 2019 järjestetyn kevätkoulun kokemuksia ja tuloksia. Vuonna 2021 mentoreiksi on alustavasti sovittu antropologi Francisco Martinez, arkkitehti Martin Born ja taiteilija Maria Muuk.

Residenssijaksolle on valittu avoimen haun kautta pietarilaisen TOK-kuraattorikollektiivin jäsen (joko Anna Bitkina tai Maria Veits) työskentelemään kahdeksi kuukaudeksi Narvaan. Taideresidenssi tarjoaa majoituksen ja työtilat. Koneen säätiö maksaa työskentelyapurahan yhdelle residenssiläiselle. Residenssissä luodaan vuoropuhelua paikallisten kanssa erilaisilla avoimilla tapahtumilla ja/tai työpajoilla. Vuoden 2022 residenssiin on samassa haussa valittu saksalais-suomalaisen Varialambo-kollektiivin jäsen (joko Varia Sjöström tai Hatz Lambo).

Ammatilliseen live-roolipeliin osallistuu noin 15–20 taiteilijaa, muotoilijaa ja arkkitehtia Suomesta, Virosta ja muista maista. Pelin fiktiivinen viitekehys antaa osallistujille mahdollisuuden ideoida vailla rajoituksia tai pelkoa. Roolipelissä tutkitaan Narvan kaupunkia, mutta se kehittää myös osallistujien ammattitaitoa.

Kaikille toimille suunnitellaan virtuaali- tai hybridimalli, mikäli koronatilanne ei salli matkustamista.

Tavoite

Hankkeen tavoitteena on tarjota suomalaisille taiteilijoille kansainvälinen työskentelyjakso, mahdollisuus kehittää ammattitaitoaan, luoda uusia verkostoja Viroon ja muihin maihin sekä tuoda heidät vuorovaikutukseen paikallisten kanssa. Roolipelien ja kevätkoulujen tavoitteena on innovoida uusia rohkeita ja kokeellisia tapoja tehdä luovaa työtä ja kaupunkisuunnittelua. Narvan suuntaan tavoitteena on tuottaa kaupunkilaisille kiinnostavia sisältöjä ja uutta tietoa kotipaikastaan. Kaikki työskentely ja tapahtumat ovat tiiviissä yhteydessä narvalaisiin. Hankkeen tulokset kootaan yhteen julkaisussa vuonna 2022.

2.2. TelepART -liikkuvuusohjelma sekä Together Alone -hankeyhteistyö

Suomen Viron-instituutti tekee tiivistä yhteistyötä muiden Suomen 17 kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kanssa. Instituutti liittyy taiteilijoiden kansainvälistä liikkuvuutta tukevaan TelepART-ohjelmaan vuonna 2018. Yhdentoista Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutin, esittävän taiteen tiedotuskeskusten ja Music Finlandin yhdessä toteuttama ohjelma vahvistaa uransa alku- ja keskivaiheilla olevien suomalaisten taiteilijoiden kansainvälisyyttä musiikin, tanssin, teatterin, sirkuksen ja esitystaiteen aloilla. Vetovastuu vaihtuu vuosittain, mutta samaan aikaan vastuut on jaettu tasaisesti instituuttien kesken. Vetovastuu on Suomen Viron-instituutilla elokuuhun 2021.

Vuonna 2020 TelepARTiin liitettiin mukaan tieteentekijöiden kansainvälisyyttä lisäävä osio. Suomen Viron-instituutti myöntää kuitenkin ainoastaan esittävän taiteen tukea. TelepARTin ydin on jatkuvasti haettavissa oleva nopea matkatuki, jolla osallistutaan esiintyvän taiteilijan matka- ja majoituskuluihin kohdemaassa. Ohjelma on kevytrakenteinen, nopea ja edullinen. Avustuksen ehtona on, että myös vastaanottajaorganisaatio osallistuu kuluihin vähintään yhtä suurella summalla mm. maksamalla esiintymispalkkion taiteilijalle.

Instituutin tukeman TelepART-toiminnan ohjelma-alueena on koko Baltia. Vaikka Viron ja Suomen välinen kulttuuriyhteistyö on jo entuudestaan tiivistä, on olemassa olevaa rahoitusta taiteilijoiden liikkuvuuden tukemiseen varsin vähän. TelepART-tuki mahdollistaakin monia tapahtumia. Tiedotusta jatketaan Latviassa ja Liettuassa. Lisäksi verkotetaan esittävän taiteen ammattilaisia Suomen, Viron, Latvian ja Liettuan välillä.

Together Alone on instituuttien yhteishanke, jolla reagoitiin vuonna 2020 nopeasti koronaepidemian aiheuttamaan kriisiin. Keväällä 2020 instituutit pitivät avoimen haun, jonka kautta toteutettiin 20 kansainvälistä komissiota. Toteutuneet hankkeet saivat mentorointia instituuttien taideammattilaisilta. Onnistuneelle hankkeelle on haettu jatkorahoitusta Allianz Kulturstiftungilta ja rahoituksen toteutuessa hanketta jatketaan ja kehitetään. Tavoitteena on mahdollistaa taiteilijoiden kansainvälinen työskentely ilman fyysistä matkustamista ja niin, että projektit ovat saavutettavissa digitaalisesti. Jatkohankkeessa kehitetään yleisön osallistamista digitaalisessa ympäristössä, tarjotaan enemmän tukipalveluita taiteilijoille toiveiden mukaan ja kootaan toteutuneet teokset yhteen verkkofestivaalin tapaan. Lisäksi pyritään siihen, että hankkeita jakautuisi kaikkien instituuttien alueille.

Tavoite

TelepARTin kautta edistetään esiintymisten jakautumista koko Baltian alueelle ja vahvistetaan verkostoja Suomen, Viron, Latvian ja Liettuan taidetoimijoiden välillä. Together Alone -hankkeessa kannustetaan taiteilijoita etsimään uusia toimintatapoja muuttuvassa maailmassa sekä vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä virtuaalisesti. Molemmat hankkeet vahvistavat instituuttiverkostoa tiiviillä yhteistyöllä ja laajemmalla näkökulmalla.

2.3 Verkostotapaamiset

Koronatilanteesta johtuen vuodelle 2020 suunniteltuja verkostotapaamisia jouduttiin perumaan. Muuttuneesta tilanteesta johtuen suomalaistoimijoiden kiinnostus Baltiaa kohtaan

on kuitenkin kasvanut muun kansainvälisen toiminnan vaikeuduttua. Suunnittelemme verkostotapaamisia (tarvittaessa verkkotapahtumina) ja opintomatkoja Baltian alueelle yhteistyössä taiteen tiedotuskeskusten kanssa. Tavoitteena on luoda uusia kontakteja maiden ammattilaisten välillä, vahvistaa jo olemassa olevia suhteita ja luoda esiintymistilaisuuksia suomalaisille taiteen ammattilaisille.

Helsinki Biennaali siirtyi vuodelta 2020 ja avautuu kesäkuussa 2021. Instituutti tekee Biennaalin kanssa yhteistyötä Baltian alueen kansainvälisissä suhteissa ja verkostojen luomisessa. Myös yksittäisiä asiantuntijavierailuita tuetaan tarpeen mukaan.

Tavoite

Verkottamalla alan ammattilaisia kansainvälisessä kontekstissa mahdollistetaan ja tuetaan suomalaistaiteilijoiden liikkuvuutta ja tunnettuutta Baltian maissa. Verkostoituminen mahdollistaa uusien ja innovatiivisten yhteistyömahdollisuuksien syntymisen. Lisäämme uuden suomalaisen taiteen suurtapahtuman vaikuttavuutta ja tunnettuutta Virossa.

3. OHJELMATYÖ VENÄJÄNKIELISELLÄ ALUEELLA

Instituutti on tehnyt strategisen linjauksen venäjänkielisen kohderyhmän huomioimisesta ohjelmatyössään ja toteuttanut systemaattisesti toimia Itä-Virumaan venäjänkieliselä alueella vuodesta 2018. Keskeisessä asemassa on yhteistyö eri venäjänkielisten kohderyhmän parissa jo valmiiksi työskentelevien paikallisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä toiminnan kohderyhmänä ovat ennen kaikkea nuoret ja nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset sekä aktiivisesti kulttuuria harrastavat.

3.1. Itä-Virumaan rehtoreiden koulutusohjelman jatkohanke

Instituutin ensimmäinen venäjänkielisten koulujen rehtoreille ja koulutusalan ammattilaisille suunnattu koulutusohjelma toteutettiin vuonna 2019. Käytännön hanketyössä keskityttiin ennen kaikkea suomalaisen koulutusjärjestelmän parhaiden käytänteiden, tutkimustuloksiin perustuvan tiedon sekä käytössä olevien pedagogisten menetelmien esittelyyn Virossa. Osallistujilta saadun positiivisen palautteen myötä instituutti toteuttaa vuosina 2020–2021 Itä-Virumaan rehtoreille jatkohankkeen, jossa perehdytään mm. etäopiskelun koordinoimiseen kouluissa.

Suomalaisten ja virolaisten koulujen sekä koulutusalan ammattilaisten yhteistyön tavoitteena on tarjota venäjänkielisen alueen rehtoreille työkaluja oppilaitosten toiminnan kehittämiseen. Osana koulutushanketta toteutetaan seminaareja ja opintomatka Suomeen vuonna 2021. Hankkeelle on saatu rahoitusta Viron opetus- ja nuorisovirastolta (Haridus- ja Noorteamet).

3.2. Kulttuurialan yhteistyö paikallisten kumppaneiden ja toimijoiden kanssa

Instituutti lisää suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tunnettuutta venäjänkielisen kohderyhmän parissa myös vuonna 2021. Suomalaiseen taiteeseen ja kulttuuriin perustuvaa

ohjelmaa tuotetaan yhteistyössä Narvan taideresidenssin, Station Narva -festivaalin, Vaba Lava -teatterikeskuksen, Intergaatio-säätiön, Narva kolledžin (Tarton yliopiston yksikkö), Pohjoismaiden ministerineuvoston Narvan toimipisteen sekä suurlähetystöjen kanssa. Instituutti on ollut mukana Station Narva -festivaalin tukijana jo sen ensimmäisestä toteuttamiskerrasta 2018 lähtien. Pohjoismainen kulttuuriviikko järjestetään Narvassa vuonna 2021 seitsemättä kertaa.

Yhteistyön avulla tiivistetään ja laajennetaan kontakteja paikallisiin toimijoihin sekä muihin organisaatioihin, jotka tekevät yhteistyötä venäjänkielisen kohderyhmän kanssa. Toiminnan avulla vahvistetaan paikallisten kulttuuritapahtumien järjestäjien sekä taiteilijoiden kansainvälisyyttä välittämällä suomalaisia asiantuntijoita ja esiintyjiä, jotka kiinnitetään vuoden 2021 aikana.

4. SUOMEN KIELEN OPETUKSEN EDISTÄMINEN

Suomen Viron-instituutti on edistänyt suomen kielen ja kulttuurin opetusta ja asemaa Virossa jo pitkään. Suomen kieleen liittyvässä työssään instituutti on Viron opetus- ja tiedeministeriön strateginen kumppani ja asiantuntijaorganisaatio. Osana strategista kumppanuutta instituutin tehtävänä vuonna 2021 on:

1) Tukea suomen kielen opetusta kouluissa

Instituutti koordinoi ja jakaa Viron opetus- ja tiedeministeriön tukea kouluille, jotka opettavat suomea toisena vieraana kielenä alakoulusta alkaen (B-kieli). Tuettavia kouluja on yhteensä kuusi. Lisäksi yhteistyössä Suomen kielen opettajien seuran kanssa selvitetään kouluja, joilla on edellytyksiä ja kiinnostusta opettaa suomen kieltä jo peruskoulussa.

Instituutti toimii yhteistyökumppanina suomen kielen valtakunnallisten olympialaisten ("Agricola-kilpailu") ja kouluille suunnatun Aleksis Kiven päivän järjestämisessä. Sen lisäksi instituutti tukee suomen kieltä B-kielenä opettavien koulujen yhteistapahtuman järjestämistä.

Instituutti tukee ja kannustaa suomen kielen opettajia ja oppijoita kielitaitonsa arviointiin YKI-testin avulla. Tarjoamme kouluille myös mahdollisuuden kutsua instituutin harjoittelijoita koulutunneille puhumaan Suomeen ja suomalaisuuteen liittyvistä aiheista.

2) Jatkaa kielipoliittista vaikuttamistyötä

Instituutti neuvottelee Viron opetus- ja tiedeministeriön kanssa suomen kielen aseman vahvistamisesta yhteistyössä suurlähetystön ja Suomen kielen opettajien seuran kanssa (mm. suomi toisena vieraana kielenä -opetuksen vahvistaminen).

Yhteistyötä vieraiden kielten aseman parantamiseksi jatketaan niin Viron opetus- ja tiedeministeriön, paikallisten rehtoreiden kuin muiden kulttuuri-instituuttien kanssa (mm. Goethe Instituut ja Ranskan instituutti Virossa).

Instituutti osallistuu keskusteluun Tallinnan ja Tarton yliopistojen suomen kielen opetuksen jatkosta ja tulevaisuudesta.

3) Innostaa suomen kielen opettajia täydennyskoulutukseen sekä oman osaamisen kehittämiseen

Instituutti järjestää suomen kielen opettajien täydennyskoulutusta, jonka sisällöissä kiinnitetään huomiota erityisesti opettajien kielitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Instituutti toimii yhteistyökumppanina ja tukena Viron suomen kielen opettajien ja Suomen viron kielen opettajien yhteishankkeessa, jota rahoittaa Suomalais-virolainen kulttuurisäätiö, vuosina 2020-2021.

Instituutti pyrkii kansainvälistämään suomen opettajien täydennyskoulutusta. Koronatilanteen vuoksi vuodelle 2020 suunniteltu yhteisseminaari Pietarin-instituutin kanssa on siirretty toteutettavaksi vuodelle 2021. Koulutusten osalta yhteistyötä tehdään myös Latvian ja Liettuan suomen opettajien kanssa.

Instituutti valitsee yhteistyössä kumppaneidensa kanssa vuoden suomen opettajaksi opettajan, joka on esimerkillisesti kehittänyt omaa ammattitaitoaan. Samalla pyritään valitsemaan myös vuoden uusi tulokas: opettaja, joka ei ole ehtinyt opettaa suomea vielä kovin pitkään, mutta joka on positiivisella tavalla tullut koulussaan huomatuksi.

Tavoitteet ja tulokset

Suomen kieltä toisena vieraana kielenä opettavien koulujen määrä säilyy ennallaan ja edellytykset kasvulle ovat olemassa. Suomen kieltä opiskelevien oppilaiden määrä kasvaa. Opettajien osallistuminen ja saatu palaute vahvistavat täydennyskoulutusten tarkoituksenmukaisuutta. Opettajien aktiivisuus kielitaitonsa kehittämistä kohtaan kasvaa.

Yhteistyökumppanit: Viron opetus- ja tiedeministeriö, Viron opetus- ja nuorisovirasto, Suomen suurlähetystö, suomen kieltä toisena vieraana kielenä opettavat koulut, Suomen kielen opettajien seura, Tarton yliopisto, Tallinnan yliopisto, Jyväskylän yliopisto, FECC – suomalais-virolainen kauppakamari, Suomen Pietarin-instituutti, Latvian yliopisto ja Vilnan yliopisto.

5. KIRJASTON KEHITTÄMINEN JA SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN TUNNETTUUDEN EDISTÄMINEN

5.1. Kirjaston kehittäminen ja lukuharrastuksen edistäminen

Instituutin kirjasto sijaitsee Tarton keskustassa yliopiston vieressä. Kirjastossa on yhteensä noin 4 800 nimikettä. Kirjasto kuuluu Viron kirjastoverkon ESTER-tietokantaan, joten teoksia voi lainata valtakunnallisesti. Kirjastolla on selkeä profiili, jolla taataan kokoelman laatu ja aineistojen ajantasaisuus. Kirjaston kokoelma koostuu pääasiassa suomen- ja vironkielisestä suomalaisesta kirjallisuudesta sekä sanoma- ja aikakauslehdistä.

Kirjaston toiminta on vakiintunutta ja kävijämäärä on vuodessa noin 2 500, keskimäärin 15 kävijää päivässä. Kirjastosta on muodostunut paikallisille yhteisöille ja kouluille tärkeä kohtaamispaikka. Vuonna 2020 kävijämäärät olivat koronan takia selvästi alhaisemmat, mutta

kirjasto on tarjonnut entistä enemmän mahdollisuutta kaukolainaukseen ja virtuaalisiin tapahtumiin. Osa kirjaston vuosittaisista kehittämistä on hankintaprofiiliin mukainen kokoelman päivittäminen uutuuskirjoja hankkimalla ja poistoja tekemällä.

Kirjastossa järjestetään joka toinen viikko suomen kielen keskustelupiiri sekä kerran kuussa kokoontuva suomalaisen kirjallisuuden lukupiiri. Lisäksi kirjastossa järjestetään koululaisille suunnattuja lukudiplomi-työpajoja, tonttukoulu sekä kirjallisuusaiheisia tietovisoja. Lisäksi instituutissa käy oppilas- ja opiskelijaryhmiä kouluista ja yliopistosta.

Instituutti jatkaa yhteistyötä Moomin Charactersin kanssa Itämeripäivän yhteydessä elokuussa, jolloin instituutin kirjastossa järjestetään Itämeri- ja Muumi-aiheinen työpaja lapsille. Syyskuussa otetaan ensimmäistä kertaa osaa myös Lasten ja nuorten säätiön koordinoimaan Read Hour -lukukampanjaan. Lukuviikkoa juhlietaan huhtikuussa ja Pohjoismaista kirjallisuusviikkoa marraskuussa. Koronatilanteen pitkittyessä tapahtumia tullaan järjestämään virtuaalisesti. Myös kaukolainaamiseen kannustetaan vuonna 2021.

Kirjaston näkyvyyden ja valtakunnallisen profiilin markkinoinnin lisäksi vuonna 2021 tavoitteena on ennen kaikkea edistää lasten ja nuorten lukuharrastusta. Tavoitteena on esitellä Suomessa hyväksi koettuja malleja, jotka tukevat lukemisharrastusta (esim. kirjavinkkaus, lukuhaasteet, tehtävät, lukupassit ja koulutukset). Viron lastenkirjallisuuden keskuksen kanssa vuonna 2018 aloitettua lukudiplomiyhteistyötä jatketaan ja sen tunnettavuutta lisätään. Vuonna 2019 413 tarttolaista 2. luokan oppilasta suoritti lukudiplomin. Syksyllä 2020 koulut olivat koronatilanteen takia varovaisempia tekemään työpajavierailuja instituutin kirjastoon, mutta heille on tarjottu mahdollisuutta myös virtuaaliseen työpajaan tai kutsua ohjelmakoordinaattori ja harjoittelija kouluun esittelemään lukudiplomiohjelmaa. Keväällä 2018 käynnistettiin myös aikuisten lukuhaaste. Sekä lukudiplomi- että lukuhaastetyötä jatketaan vuonna 2021.

Kirjaston näkyvyyttä ja lukuharrastuksen kasvua mitataan kävijöiden ja lainojen määrällä sekä mahdollisilla asiakasprofiilien muutoksilla.

Tavoite

Vuonna 2021 pyritään saavuttamaan koronaa edeltävä lainaus- ja kävijämäärä. Kirjaston valtakunnallinen tunnettuus kasvaa, mikä näkyy lisääntyneinä kaukolainamäärinä.

5.2. Suomalaisen nykykirjallisuuden tunnettavuuden edistäminen

Instituutti osallistuu perinteisesti Runebergin päivän, Lukuviikon, Pohjoismaisen kirjallisuusviikon sekä HeadRead ja Prima Vista -kirjallisuusfestivaalien ohjelman suunnitteluun ja toteuttamiseen. Instituutti keskittää suomalaisten nykykirjailijoiden vierailut ennen kaikkea kahdelle Viron kansainväliselle kirjallisuusfestivaalille: HeadRead-festivaalille Tallinnaan ja Prima Vista -festivaalille Tarttoon. Vuonna 2021 osallistumme myös ensimmäistä kertaa viidettä kertaa järjestettävälle Kirjallisuuskatu-festivaalille (Kirjandustänav) Tallinnassa. Suomalaista kirjallisuutta ilmestyy kohtuullisen paljon viroksi, joten esiintyjien valinnassa huomioidaan teosten ajankohtaisuus.

Instituutti edistää suomalaisen kirjallisuuden kääntämistä esittelemällä vuosittain uutta suomalaista kirjallisuutta kääntäjille. Koulutussisällöt perustuvat pitkälti Finlandia-raatien työhön, ja seminaarivieraana on pääsääntöisesti raadin edustaja.

Vuonna 2021 jatkamme yhteistyötä FILI:n kanssa Baltian alueen osalta. Keväällä 2020 toteutuneet verkostoitumismatkat Viroon ja Latviaan saavat vuonna 2021 jatkon Liettuan osalta. Koronatilanteesta johtuen matka siirtyi vuodelle 2021. Matkan tavoitteena on verkostoitua paikallisten kustantajien, kääntäjien ja suomen kielen opiskelijoiden kanssa sekä esitellä suomalaista nykykirjallisuutta innostaen nuorempaa sukupolvea sekä kustantajia suomalaisen kirjallisuuden pariin. Tapahtuma toteutetaan yhteistyössä Suomen Vilnan suurlähetystön kanssa.

6. MUU INSTITUUTIN OHJELMA

Vuoden 2021 aikana reagoimme aktiivisesti ja lyhyelläkin varoitusajalla virolaisessa yhteiskunnassa sekä suomalais-virolaisessa yhteistyössä esiin nouseviin ajankohtaisiin kysymyksiin ja teemoihin, jotka liittyvä esimerkiksi elokuva-alaan, muotiin ja designiin. Tämän lisäksi osallistumme seuraaviin tapahtumiin ja niiden toteutukseen tuomalla niihin suomalaista osaamista, asiantuntijoita sekä verkostoja.

6.1. Tartu2024

Tartto on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2024. Vuodesta 2020 lähtien Tartu2024-säätiö järjestää kulttuuripääkaupunkiin liittyviä tapahtumia, kuten koulutusta luovan talouden toimijoille. Instituutti toimii yhteistyökumppanina, joka jatkaa suomalaisten asiantuntijoiden esiintymisten tukemista vuonna 2021. Yhteistyöstä vastaa instituutin Tarton toimipiste.

6.2. Itämeripäivä

John Nurmisen Säätiö lanseerasi Suomessa vuonna 2019 Itämeripäivän, joka toteutettiin vuonna 2020 ensimmäistä kertaa myös Virossa. Tapahtuman koordinoinnista Virossa vastasi instituutti yhdessä Suomen suurlähetystön kanssa. Vuonna 2021 tapahtuma järjestetään elokuun viimeisenä torstaina samanaikaisesti Virossa ja Suomessa. Päivän sisältö koostuu monipuolisesta ohjelmasta, joka tarkastelee Itämeren sen ympäristön, kulttuurin ja historian näkökulmista. Keskeisenä tavoitteena on kannustaa ihmisiä tekemään konkreettisia tekoja meren hyväksi.

Vuonna 2020 Itämeripäivän osana Virossa järjestettiin lähes 20 tapahtumaa. Tapahtumien toteutukseen osallistuivat mm. Tallinnan kaupunki, Tallinnan satama, Viron yleisradio, Hea Laps -lastenlehti, UNESCO-kouluverkoston Itämeriprojekti, Viron lastenkirjallisuuden keskus, Viron luonnon säätiö, Viron merimuseo Lentosatama, Viron runokartta, People for the Sea – yhdistys sekä Viimsin Rannarahva Muuseum. Instituutti jatkaa vuonna 2021 Itämeripäivän järjestämistä laajentaen yhteistyökumppaneiden verkostoa. Päivän aikana tullaan järjestämään mm. paneelikeskustelu Itämeren tilaan liittyen yhdessä suurlähetystön kanssa, tehdään yhteistyötä museoiden ja eri organisaatioiden kanssa sekä järjestetään lapsille Itämeriaiheista ohjelmaa Tallinnassa ja Tartossa.

6.3. Arvamusfestival-mielipidetapahtuma

Paidessa järjestetään vuosittain Viron suurin yhteiskunnallinen mielipidefestivaali, jonne kokoontuvat yhteiskunnalliset vaikuttajat, elinkeinoelämä, poliittiset päättäjät, media sekä kansalaiset. Vaikka festivaali on ottanut vaikutteita Porin Suomi Areenasta, on se luonteeltaan epäkaupallinen ja perustuu mm. kansalaisjärjestöjen aktiivisuuteen. Instituutti on osallistunut festivaaleille jo useampana vuotena ja tulee osallistumaan myös vuonna 2021 järjestämällä 1–2 keskustelutilaisuutta ajankohtaisista kulttuuri- ja yhteiskuntakysymyksistä. Festivaalin teema, joka ohjaa keskusteluiden sisältöä, julkaistaan alkuvuonna 2021 avattavan ideahaun yhteydessä.

6.4. Laaja-alaisia yhteistyökumppanuuksia

Instituutti on mukana korkeatasoisissa suomalais-virolaisissa yhteistyöhankkeissa. Instituutti osallistuu satunnaisesti matka- ja majoituskulujen kattamiseen sekä kumppanuusviestintään. Laaja-alaista yhteistyötä tehdään mm. EUNIC-verkoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston Viron toimipisteiden sekä Euroopan komission Viron edustuston kanssa (mm. Eurooppapäivä, Euroopan kielten päivä). Lisäksi instituutti tekee tiivistä yhteistyötä Suomen Tallinnan-suurlähetystön, Viron suomalaisverkoston sekä Viron suomalaisen kauppakamarin (FECC) kanssa. Vuonna 2020 aloitettua yhteistyötä Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuuden kanssa tiivistetään vuonna 2021.

Viron kulttuuriministeriö on nimennyt vuoden 2021 laadukkaan journalismin vuodeksi ja järjestää vuoden aikana useita aiheeseen liittyviä tilaisuuksia, joiden sisällöt täsmentyvät vuoden 2021 alkupuolella. Yhteistyötä tullaan tekemään Virossa toteutettavien tapahtumien osalta tuomalla niihin suomalaisia asiantuntijoita ja esiintyjiä. Luonteva yhteistyökumppani Suomesta on mm. Helsingissä sijaitseva Päivälehdien museo, jonka kanssa neuvottelut yhteistyöstä on käynnistetty.

6.5. Kiertonäyttelyt

Instituutti koordinoi kuutta pienoisnäyttelyä virolaisiin kirjastoihin ja kulttuurikeskuksiin tilauksien mukaan. Näyttelyt tavoittavat vuosittain reilu 5000 katsojaa. Kiertävien näyttelyiden teemoina ovat mm. Tove Jansson, suomalainen julistetaide, Tatu ja Patu sekä Marimekko. Syksyllä 2020 on kysytty yleisöltä ideoita uuden/uusien näyttelyiden toteuttamiseen. Kyselyn perusteella toteutetaan näyttely, joka valmistuu alkuvuonna 2021.

7. VIESTINNÄN, RAHOITUKSEN JA HALLINNON KEHITTÄMINEN

7.1. Viestinnän kehittäminen

Instituutti viestii erilaisille kohderyhmille ennen kaikkea verkkosivuillaan sekä sosiaaliseen median kanavissa. Pääasialliset sosiaalisen median kanavamme ovat Facebook ja Instagram, joiden avulla tavoitamme virolaisyleisön laajimmin. Lisäksi julkaisemme uutiskirjeen noin kahdeksan kertaa vuodessa sekä ylläpidämme Flickr- ja Youtube-tilejä. Instituutin

vuosikertomus julkaistiin keväällä 2020 ensimmäistä kertaa paperijulkaisun sijaan sähköisenä. Jatkamme tätä käytäntöä myös vuonna 2021.

Instituutillamme on hyvät yhteydet useisiin virolaisiin mediakanaviin, toimittajiin sekä kulttuurivaikuttajiin. Pyrimme vuonna 2021 saamaan instituuttiimme toimintaa näkyväksi Viron suurimmissa uutisportaaleissa, sanomalehdissä sekä muissa keskeisissä mediakanavissa uutisten, artikkeleiden ja haastatteluiden muodossa. Instituutin juhlavuosi ja siihen liittyvä ohjelma tulee tarjoamaan tähän erinomaisen mahdollisuuden. Instituutin 30. toimintavuosi tulee näkymään laajasti ylipäänsä viestinnässämme vuonna 2021. Tulemme laatimaan ja ottamaan käyttöön juhluvuoden visuaalisen elementin, joka näkyy kaikissa juhluvuoden tapahtumissa. Lisäksi tuotamme jakomateriaaleja samalla ilmeellä.

Instituutin tapahtumia tullaan mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan hybridimallin mukaisesti fyysistä ja digitaalista toteutusta hyödyntäen. Tapahtumien tallenteisiin tulee pääsy sekä online-striimauksena sekä jälkikäteen katsottavana tallenteena. Yhteistyötä tullaan tekemään keskeisten mediakanavien kanssa.

Viestinnässä ja kehittämisessä huomioimme instituutin uuden strategian vuosille 2021–2023. Lisäksi kehitämme jatkuvasti tiedonjako- ja viestintäkanavien käyttämiseen ja ylläpitämiseen liittyvää osaamistamme tavoitteena lisätä toiminnastamme kiinnostuneiden määrää sekä lisätä tietoisuutta instituutimme toiminnasta eri kohderyhmien keskuudessa.

7.2. Uusien rahoitusvälineiden kartoitus

Suomen Viron-instituutin talous on tasapainoinen, ja säätiö on tehnyt edellisinä vuosina tarkoituksellisesti lähes nollatuloksia. Säätiön noin 172 000 € pääomasta noin 154 000 € on sijoitettuina pääomaturvattuihin osakeoblikaatioihin sekä matalan riskin sijoitusrahastoihin Nordeassa.

Viron-instituutin rahoitus on tähän saakka koostunut yleisavustuksen lisäksi suomalaisten säätiöiden avustuksista, Viron opetus- ja tiedeministeriön tuesta, yritysysteistyöstä, osallistumismaksuista sekä pienistä pääomatuotoista. Tilinpäätöksen ulkopuolelle jäävien kumppanuuksien osuuksilla, ns. in kind -tuloilla on ollut merkittävä rooli hankkeiden kokonaisrahoituksessa.

Ulkopuolinen rahoitus on instituutille tärkeää sekä kokonaisrahoituksen että kumppanuuksien näkökulmasta. Instituutti pyrkii ylläpitämään hyvää tasoaan ulkopuolisen hankerahoituksen saamisessa. Instituutilla ei ole suunnitelmia kehittää hankkeiden ulkopuolista omarahoitusta, esimerkiksi katteellista toimintaa. Rahoituksen osalta tullaan selvittämään mahdollisia uusia rahoituslähteitä vuoden 2021 aikana. Paneudumme myös EU:n rahoitusohjelmiin ja niiden tarjoamiin rahoitusmahdollisuuksiin.

7.3. Hallinnon tavoitteet

Instituutti on käynnistänyt vuonna 2020 strategiansa uudistamisprosessin. Uusi strategia vuosille 2021–2023 astuu voimaan vuonna 2021. Instituutin hallitus on vuonna 2020 hyväksynyt työjärjestyksen ja hallintosäännön sekä päivitetyn henkilöstöohjelman, joita instituutin säätiön hallitus tulee tarkastelemaan vuosittain.

Työantajana instituutti on vastuullinen niin henkilöstöpolitiikan, yhteiskuntavastuun, kestäväntehityksen kuin moninaisuuden näkökulmasta. Instituutti noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja läpinäkyvyyttä. Tavoitteet ja toiminta pohjaavat arvoille, jotka edistävät tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja syrjinnän vastaisuutta. Työntekijöiden valinnassa noudatetaan avoimuutta, ja työntekijöiden ammattitaidon ylläpitämisessä sekä kehittämisessä instituutti tarjoaa aktiivisesti ja tasapuolisesti työntekijöilleen kouluttautumismahdollisuuksia.

Vuodesta 2017 alkaen instituutti on ostanut taloushallinnon palvelut auktorisoidulta tilitoimistolta Paritilit Oy:lta. Samalla instituutti on siirtynyt sähköiseen kirjanpitoon ja ostolaskujen kierrätykseen. Muutos on mahdollistanut kirjanpidon kustannuspaikkakohtaisen pääkirjaseurannan.

7.4. Henkilöstö ja hallitus

Instituutissa työskentelee kuusi työntekijää, joista kaksi on Suomesta lähetettyjä ja neljä paikalta palkattua. Instituutin työntekijöistä johtaja, kaksi ohjelmapäällikköä, tiedottaja ja ohjelmakoordinaattori ovat määräaikaissä työsuhhteissa. Hallintosihteerillä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Työntekijöistä neljä työskentelee Tallinnan ja kaksi Tarton toimipisteessä.

Säätiötä edustaa ja ohjaa seitsenjäseninen hallitus. Instituutilla on Suomessa asiamies, jonka tehtävä on luottamustoimi.

Instituutissa tekee vuosittain harjoittelun 2–4 opiskelijaa, mm. Svenska kulturfondenin ja Opetushallituksen kautta. Loput harjoittelijoista hakeutuvat instituuttiin oma-aloitteisesti pääasiassa Tallinnan ja Tarton yliopistoista. Opetushallituksen EDUFIN-harjoittelijan valinnassa painotetaan informaatiotutkimuksen opintoja ja alan työkokemusta. Kirjastoalan harjoittelijat ovat mukana kehittämässä mm. kirjaston aineistoa, luokitusta ja antaneet huomattavan määrän lisäarvoa työhömmme.

Koronatilanteesta johtuen Svenska Kulturfonden ei tule lähettämään alkuvuonna 2021 harjoittelijaa instituuttiin. Tallinnan toimipisteen onkin mahdollista saada harjoittelija vasta elokuussa 2021. Opetushallituksen lähettämä harjoittelija tulee työskentelemään Tarton toimipisteessä helmi-joulukuun 2021 aikana.

Vuodesta 2017 Viron-instituutti vastaa Kordelinin säätiön Viron-rahaston hakuprosessista ja rahaston kehittämisestä. Kordelinin säätiön Viron-rahaston asiamiehenä toimii instituutin ohjelmapäällikkö Karoliina Korpilahti. Apurahahaku on joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuonna 2022.